Instytut Pamięci Narodowej - Rzeszów

https://rzeszow.ipn.gov.pl/pl8/aktualnosci/59992,III-Ogolnopolski-Zjazd-Polakow-Ratujacych-Zydow-Rzeszow-1719-pazdziernika-2018.html
17.04.2024, 02:46

III Ogólnopolski Zjazd Polaków Ratujących Żydów – Rzeszów, 17–19 października 2018

Podczas zjazdu w Markowej otwarto Sad Pamięci – miejsce poświęcone Polakom ratującym Żydów podczas Holokaustu

POLACY
RATUJĄCY
ŻYDÓW

POLACY
RATUJĄCY
ŻYDÓW

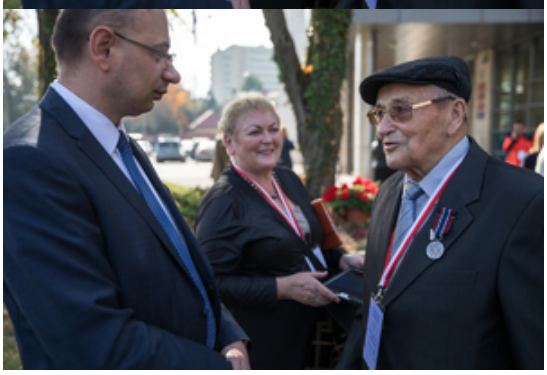

W dniach 17–19 października 2018 r. w Rzeszowie i Markowej gościli Sprawiedliwi Wśród Narodów Świata i przedstawiciele rodzin, które w okresie II wojny światowej brały udział w ratowaniu ludności żydowskiej.

Ogólnopolski Zjazd Polaków Ratujących Żydów pod Patronatem Narodowym Prezydenta RP odbył się po raz trzeci, po raz pierwszy zaś na Podkarpaciu. Poprzednie dwa zjazdy miały miejsce w Warszawie w Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN.

W tym roku udział wzięło ponad sto osób, w większości są to bliscy Sprawiedliwych.

Ideą Zjazdów „Sprawiedliwych” jest przywracanie pamięci o Polakach, którzy z narażeniem własnego życia ratowali Żydów, a szczególnie tych, którzy w odwecie za udzieloną pomoc zginęli z rąk niemieckiego okupanta. Zjazdy zostały zainicjowane w 2016 roku przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. W tym roku współorganizowany jest on przez wojewodę podkarpacką, marszałka województwa podkarpackiego oraz Muzeum Polaków Ratujących Żydów w czasie II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej.

Zjazdowi towarzyszyła wystawa „Polacy ratujący Żydów podczas II wojny światowej”, zorganizowana przy współpracy Oddziału IPN w Rzeszowie, który był partnerem wydarzenia.

17 października w rzeszowskim kościele farnym odprawiona została msza św. w intencji Polaków ratujących Żydów.

W pierwszym dniu Zjazdu, w czwartek (18 października) odbyła się ceremonia wręczenia Sprawiedliwym odznaczeń państwowych. Kilkadziesiąt osób odznaczono medalami Pro Bono Poloniae oraz Pro Patria. Medal Pro Bono Poloniae otrzymała m.in. Anna Stupnicka-Bando, prezes Polskiego Towarzystwa Sprawiedliwych wśród Narodów Świata.

Zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma, współtwórca i pierwszy szef Muzeum Polaków Ratujących Żydów im. Rodziny Ulmów w Markowej, od lat mocno związany z Podkarpaciem, oraz dr hab. Elżbieta Rączy z oddziału rzeszowskiego IPN zostali uhonorowani odznaką Zasłużony dla Województwa Podkarpackiego, nadaną przez Sejmik Województwa Podkarpackiego. Trzecie wyróżnienie otrzymał pośmiertnie ks. Stanisław Leja, proboszcz parafii Markowa w latach 1993–2008, gorący orędownik wyniesienia na ołtarze bohaterskiej rodziny Ulmów. Uroczystość wręczenia odznaczeń odbyła się w auli Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego.

III Ogólnopolski Zjazd Polaków Ratujących Żydów. Odznaczenie dla dr. Mateusza Szpytmy, wiceprezesa IPN – Rzeszów, 18 października 2018. Fot. Sławek Kasper (IPN)

III Ogólnopolski Zjazd Polaków Ratujących Żydów. Odznaczenie dla dr hab. Elżbiety Rączy – Rzeszów, 18 października 2018. Fot. Sławek Kasper (IPN)

III Ogólnopolski Zjazd Polaków Ratujących Żydów. Odznaczenie przyznane ks. Stanisławowi Lei odebrał przedstawiciel rodziny Tadeusz Leja – Rzeszów, 18 października 2018. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Na zakończenie pierwszego dnia zjazdu uczestnicy obejrzeli sztukę pt. „Sprawiedliwi. Historia Rodziny Ulmów” w wykonaniu aktorów Teatru im Wandy Siemaszkowej w Rzeszowie.

W piątek 19 października uczestnicy Zjazdu przybyli do Markowej, gdzie znajduje się Muzeum

Polaków Ratujących Żydów w czasie II wojny światowej im. Rodziny Ulmów. Na miejscowym cmentarzu modlili się i złożyli kwiaty na grobie zamordowanej za pomoc Żydom rodziny. Następnie na terenie muzeum delegacja Sprawiedliwych złożyła kwiaty przy pamiątkowej tablicy.

Punktem kulminacyjnym uroczystości było otwarcie i poświęcenie Sadu Pamięci, zapoczątkowanego w roku 2016 wraz z otwarciem muzeum. Prezydent Andrzej Duda posadził tu wówczas pierwsze drzewko. – Czy można wyobrazić sobie lepszy moment na otwarcie tego upamiętnienia niż Zjazd Polaków ratujących Żydów: otwarcie sadu w obecności tych, którym ten sad jest dedykowany – mówiła dyrektor muzeum Anna Stróż-Pawłowska podczas piątkowej uroczystości.

Wiceprezes Instytutu Pamięci Narodowej oraz pierwszy dyrektor muzeum Ulmów dr Mateusz Szpytma przypomniał, że heroiczne działanie Sprawiedliwych w czasie II wojny światowej pomogło przeżyć kilkudziesięciu tysiącom Żydów. – I to był ten pierwszy owoc. Ale tak jak te drzewa wydają owoce, tak państwa zaangażowanie i postawa będą wydawać owoce każdego roku, bo każdego roku na świat przychodzą potomkowie tych, których uratowaliście – powiedział do zebranych Mateusz Szpytma. Podkreślił, że wielu potomków uratowanych przyjażdza do Markowej, są wśród licznych grup młodzieży odwiedzających muzeum. Wiceprezes IPN przekazał uczestnikom uroczystości pozdrowienia od jednego z ocalonych – Abrahama Izaaka Segala, który mieszka dziś w Izraelu i wraz ze swoją liczną rodziną pielęgnuje pamięć o Sprawiedliwych.

Przy grobie Rodziny Ulmów w Markowej – 19 października 2019. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Przy grobie Rodziny Ulmów w Markowej – 19 października 2019. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Przy grobie Rodziny Ulmów w Markowej – 19 października 2019. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Otwarcie i poświęcenie Sadu Pamięci na terenie Muzeum Rodziny Ulmów w Markowej – 19 października 2018. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Otwarcie i poświęcenie Sadu Pamięci na terenie Muzeum Rodziny Ulmów w Markowej – 19 października 2018. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Otwarcie i poświęcenie Sadu Pamięci na terenie Muzeum Rodziny Ulmów w Markowej – 19 października 2018. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Otwarcie i poświęcenie Sadu Pamięci na terenie Muzeum Rodziny Ulmów w Markowej – 19 października 2018. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Otwarcie i poświęcenie Sadu Pamięci na terenie Muzeum Rodziny Ulmów w Markowej – 19 października 2018. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Otwarcie i poświęcenie Sadu Pamięci na terenie Muzeum Rodziny Ulmów w Markowej – 19 października 2018. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Otwarcie i poświęcenie Sadu Pamięci na terenie Muzeum Rodziny Ulmów w Markowej – 19 października 2018. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Otwarcie i poświęcenie Sadu Pamięci na terenie Muzeum Rodziny Ulmów w Markowej – 19 października 2018. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Otwarcie i poświęcenie Sadu Pamięci na terenie Muzeum Rodziny Ulmów w Markowej – 19 października 2018. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Otwarcie i poświęcenie Sadu Pamięci na terenie Muzeum Rodziny Ulmów w Markowej – 19 października 2018. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Otwarcie i poświęcenie Sadu Pamięci na terenie Muzeum Rodziny Ulmów w Markowej – 19 października 2018. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Otwarcie i poświęcenie Sadu Pamięci na terenie Muzeum Rodziny Ulmów w Markowej – 19 października 2018. Fot. Sławek Kasper (IPN)